

Identifikace časopisů s otevřeným přístupem (platinum/gold/hybrid)

návod

Metodika vypracována výkonným týmem CzechELib:

7. 7. 2020

1. Úvod

Cílem této metodiky je instruktáž, jak rychle identifikovat vědecké časopisy, které publikují články platinum, gold a hybrid cestou.

2. Zásady identifikace

Velkou část informací o jednotlivých časopisech lze získat na jejich webových stránkách. Případně se vyplatí informaci ověřit z více zdrojů. Je potřebná kontrola z:

- webových stránek daného periodika, obvykle informace pro autory,
- webových stránek vydavatele týkajících se otevřeného přístupu,
- webových stránek vydavatele týkajících se copyrightu,
- A - Z seznamů periodik vydavatelů,
- ceníků předplatného na webových stránkách vydavatele,
- zdrojů uvedených v části Nástroje.

Pozornost by se měla také soustředit na licenční (copyright) a archivační politiku vydavatele. Ti komerční mění často své obchodní strategie, co se týče otevřeného publikování a vytvářejí si vlastní terminologii. Pro běžného čtenáře to může být matoucí.

3. Slovník

Základní pojmy, se kterými se můžete setkat na webových stránkách časopisů a vydavatelů:

archiving policy

~ *politika archivace daného vydavatele*



article processing charge, article publishing charge	~ <i>poplatek za zpřístupnění publikace otevřenou cestou, dále v textu pod zkratkou APC</i>
backfile	~ <i>archiv starších čísel časopisu</i>
copyright	~ <i>Specifikuje právní vztahy mezi držitelem autorských práv a uživatelem publikace, viz Autorský zákon</i>
copyright assignment/transfer	~ <i>převod části autorských práv na vydavatele</i>
creative commons	~ <i>soubor otevřených licencí, které upravují vztah mezi držitelem autorských práv a uživatelem publikace, rozšiřují možnosti využívání publikace ve prospěch uživatele (http://www.creativecommons.cz/)</i>
manuscript, original version, submission version, preprint	~ <i>rukopis publikace připravený autorem, která byla zaslána editorovi k posouzení, jde o verzi publikace, která neprošla recenzním řízením a možnými úpravami</i>
page charge/fee	~ <i>poplatek za stránky při překročení limitu stránkování rukopisu</i>
publication embargo	~ <i>lhůta v řádu měsíců, po které může být publikace zpřístupněna veřejně, např. v Institucionálním repozitáři</i>
open access policy	~ <i>politika otevřeného přístupu daného vydavatele</i>
peer review	~ <i>recenzní řízení, podle jeho výsledku je rukopis publikace přijat</i>
reprint	~ <i>kopie vydaného článku, kterou může vydavatel poskytnout autorovi na jeho žádost</i>
accepted version, postprint, final version of manuscript	~ <i>verze rukopisu, která byla přijata editorem časopisu a byla posouzena v rámci recenzního řízení</i>
submission charge/fee	~ <i>poplatek za přijetí článku</i>
subscription charge/fee	~ <i>předplatné časopisu</i>

4. Způsoby publikování ve vědeckých časopisech

Platinum

Definice

Časopis, u kterého jsou náklady spojené s publikováním hrazeny samotným vydavatelem (typicky to bývají učené společnosti nebo univerzity, které provoz financují z jiných zdrojů). Všechny publikace jsou přístupné okamžitě po vydání. Na ochranu autorství jsou aplikovány licence Creative Commons (dále jen CC). Nejde o tzv. "free-to-view content". Dá se říci, že se jedná o mezní případ Gold OA, kde všechny "fee" (APC, submission, ...) jsou nulové.



Identifikace

Jako první test doporučujeme [DOAJ](#), pak ověření na webu časopisu/vydavatele.

Příklady

- [Animal Behavior and Cognition](#) (ISSN: 2372-5052, e-ISSN 2372-4323)
- [Journal of Altmetrics](#) (e-ISSN: 2577-5685)
- [Mycology](#) (ISSN: 2150-1203, e-ISSN: 2150-1211)
- [Perspectives on Medical Education](#) (e-ISSN: 2212-277X)

The screenshot shows the DOAJ website interface. At the top, there is a navigation bar with 'DOAJ' and 'SUPPORT DOAJ' buttons. Below the navigation bar, the main content area displays the entry for 'The Journal of Altmetrics'. The entry includes the journal title, ISSN (2577-5685), and a 'Home page' link. Under the 'PUBLICATION CHARGES' section, it states 'Article Processing Charges (APCs): No' and 'Submission Charges: No'. The 'EDITORIAL INFORMATION' section includes links for 'Double blind peer review', 'Editorial Board', 'Aims and scope', and 'Instructions for authors', along with the text 'Time From Submission to Publication: 13 weeks'. There are also icons for Creative Commons Attribution (CC BY) and DOAJ Open Access.

Obr. 1: Platinum časopis v DOAJ (viz položky pod PUBLICATION CHARGES)

Pure Gold (zlatá cesta) OA časopis

Definice

Časopis, kde náklady na publikování vydavatelé hradí autor nebo instituce, u které je autor



zaměstnán. Vydaný článek je okamžitě dostupný pod některou z licencí CC. Online verze časopisu by nikde neměla mít údaj o předplatném (subscription).

Pozn. 1: Může výjimečně dojít k situaci, kdy část časopisu je Pure Gold OA a část hybrid (časopisy ve SCOAP3).

Pozn. 2: Valná část existujících "pure Gold OA" časopisů vznikla od počátku jako OA, ale pozor, u některých časopisů došlo k "flipu", tj. k překlopení z "hybrid" na "pure Gold OA". Údaj tedy může být závislý na roce vydání. Vhodné zkontrolovat údaje v DOAJ a na webové stránce časopisu (př.: RSC Advances). Lze očekávat, že počet překlopených časopisů bude narůstat.

Identifikace

Jako první test doporučujeme DOAJ a kontrolovat "Date added to DOAJ". Nejjednodušší může být použit export DOAJ, který poskytuje i položku "First calendar year journal provided online Open Access content" nebo rozkliknout "More" u popisu časopisu (Obr. 2 a 3). Pak event. kontrola na stránkách časopisu (může být netriviální), event. ověření ještě v JCR nebo Scopus Sources apod.

DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS [SUPPORT DOAJ](#)

DOAJ Search Browse Subjects Apply News About For Publishers API Login

RSC Advances

2046-2069 (Online)

[Homepage](#)

Publisher: The Royal Society of Chemistry
Country of publisher: United Kingdom
Date added to DOAJ: 22 Jan 2018
Record Last Updated: 22 Jan 2018

LCC Subject Category: Science: Chemistry
Publisher's keywords: chemistry, chemical sciences
Language of fulltext: English
Full-text formats available: PDF, HTML

PUBLICATION CHARGES
Article Processing Charges (APCs): 750 GBP
Submission Charges: No
[Waiver policy for charges](#)

EDITORIAL INFORMATION
[Blind peer review](#)
[Editorial Board](#)
[Aims and scope](#)
[Instructions for authors](#)
Time From Submission to Publication: 8 weeks

[More](#)

Obr. 2



[Waiver policy for charges](#)

[Less](#)

OPEN ACCESS & LICENSING

Type of License: CC BY-NC

[License terms](#)

[Open Access Statement](#)

Year Open Access Content Began: 2017

Does the author retain unrestricted copyright? No

Does the author retain publishing rights? No

Obr. 3

Příklady

- [Gut Pathogens](#) (e-ISSN: 1757-4749)
- [HardwareX](#) (e-ISSN: 2468-0672)
- [Heritage Science](#) (e-ISSN: 2050-7447)
- [Structural Dynamics](#) (e-ISSN: 2329-7778)

Hybrid (předplatné s možností otevřít jednotlivé články)

Definice

Časopis s běžným předplatným, kde vydavatel dává možnost autorům otevřeně zpřístupnit publikaci (s některou z licencí CC) za APC. Část obsahu je přístupná pouze pro předplatitele, část může být veřejně přístupná. Zpřístupnění článku formou OA může být okamžité (v okamžiku “vydání”, většinou žádoucí varianta, zvolí-li autor tuto možnost a uhradí-li APC). Někteří vydavatelé (např. ACS) mohou nabízet otevření v režimu OA se zpožděním (za nižší cenu např.. viz <https://acsopenaccess.org/>).



Identifikace

Časopis by neměl být v DOAJ k nalezení, následovat by měla kontrola na stránkách časopisu (nebo v Ulrichsweb): pokud je tam informace o subscription (předplatné) pro aktuální rok, je to téměř jistě hybrid. Není-li informace o předplatném k nalezení, je na místě zkontrolovat instrukce pro autory (obvykle tam bývají informace o APC nebo submission fee). Nepodaří-li se nic z toho nalézt, nejvhodnější je pak konzultace s komunitou.

Příklady

- [Analytical Biochemistry](#) (ISSN: 0003-2697)
- [Biointerphases](#) (ISSN 1934-8630, e-ISSN 1559-4106)
- [British Dental Journal](#) (e-ISSN: 1476-5373)
- [Contemporary Political Theory](#) (e-ISSN: 1476-9336)

Subscription only

Definice

Časopis s běžným předplatným, kde vydavatel možnost otevření článku v režimu OA vůbec nenabízí.

Příklad

- [Liquid Crystals Reviews](#) (ISSN: 2168-0418)

Gratis access / free access / public access / free to view / open archive

Časopisy, které zpřístupňují online články volně, ale licence není CC (nesplňují tedy definici OA kvůli chybějící možnosti reuse, copyright zůstává u vydavatele).

Mohou být bez významného zpoždění: např. Chemické listy, nebo Manufacturing technology (UJEP), nebo s delším časovým embargem (American Society for Microbiology, <https://journals.asm.org/content/journals-public-access-policy>), tituly Cell Press (<https://www.elsevier.com/about/open-science/open-access/open-archive>) atd.



Tyto časopisy by v DOAJ být neměly, nesplňují definici OA a tím pádem jejich APC (pokud nějaká je) by nemělo být sbíráno a uvažováno.

5. Nástroje

Pro případ, že je potřeba kontrola časopisu.

Informace o časopisech

- [Directory of Open Access Journals](#)
- [INTACT](#)
- [ISSN Portal](#)
- [Journal Citation Reports](#)
- [JournalTOCs](#)
- [Publisher Policy Database](#)
- [Quality Open Access Market](#)
- [Scopus Sources](#)
- [SHERPA/RoMEO](#)
- [Ulrichsweb](#)
- [Web of Science - Master Journal list](#)

Identifikace predátorů

- [Beall's list](#)
- [Stop Predatory Journals](#)

Vyhledávání obsahu

- [BASE: Bielefeld Academic Search Engine](#) (<https://www.base-search.net/>)
- [Get the research](#)
- [Unpaywall](#)

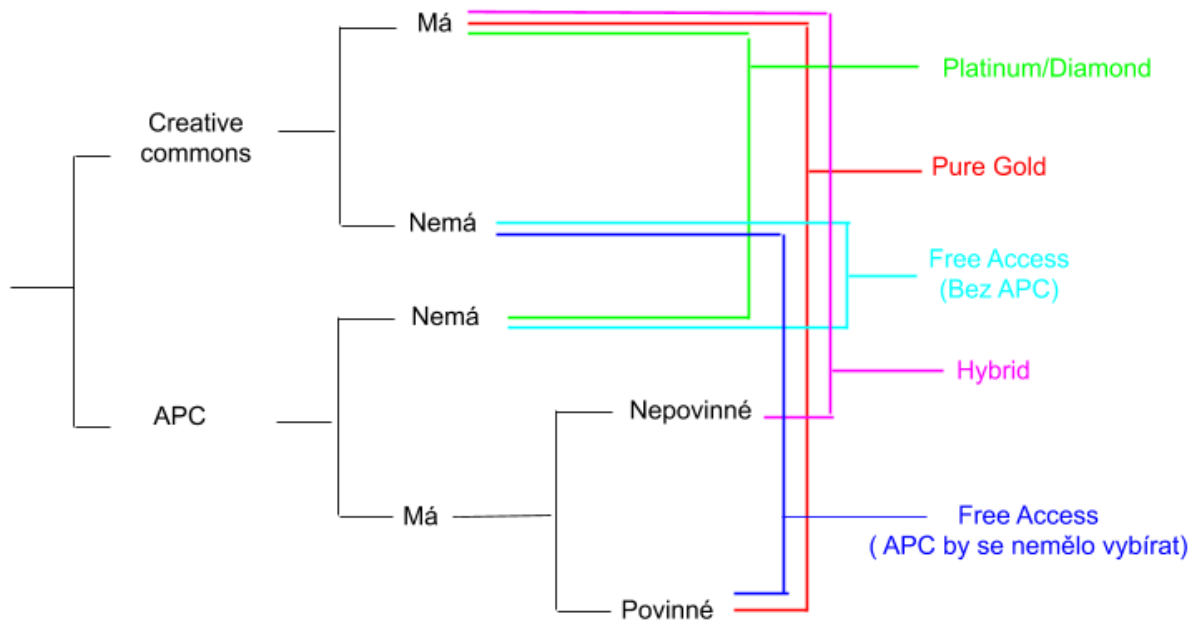
6. Doporučená literatura

1. BULOCK, Chris, Nathan HOSBURGH a Sanjeet MANN. OA in the Library Collection: The Challenges of Identifying and Maintaining Open Access Resources.



- The Serials Librarian* [online]. 2015, **68**(1-4), 79-86 [cit. 2020-02-03]. DOI: 10.1080/0361526X.2015.1023690. ISSN 0361-526X. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0361526X.2015.1023690>
2. COWAN, Sandra a Chris BULLOCK. Open Access in the World of Scholarly Journals: Creation and Discovery. *The Serials Librarian* [online]. 2017, **72**(1-4), 194-200 [cit. 2020-02-03]. DOI: 10.1080/0361526X.2017.1309845. ISSN 0361-526X. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0361526X.2017.1309845>
3. EMERY, Jill. Mining for gold: identifying the librarians' toolkit for managing hybrid open access. *Insights: the UKSG journal* [online]. 2013, **26**(2), 115-119 [cit. 2020-02-03]. DOI: 10.1629/2048-7754.65. ISSN 2048-7754. Dostupné z: <http://insights.uksg.org/articles/10.1629/2048-7754.65>
4. FUCHS, Christian a Marisol SANDOVAL. The Diamond Model of Open Access Publishing: Why Policy Makers, Scholars, Universities, Libraries, Labour Unions and the Publishing World Need to Take Non-Commercial, Non-Profit Open Access Serious. *TripleC: Communication, Capitalism & Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society* [online]. 2013, **11**(2), 428-443 [cit. 2020-02-12]. DOI: 10.31269/triplec.v11i2.502. ISSN 1726-670X. Dostupné z: <https://www.triple-c.at/index.php/tripleC/article/view/502>
5. HILL, Tom. Identifying legitimate open access journals: some suggestions from a publisher. *Learned Publishing* [online]. 2015, **28**(1), 59-62 [cit. 2020-02-03]. DOI: 10.1087/20150109. ISSN 09531513. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1087/20150109>





Obr. 4

